

Το λυκόφως των νομοτελειών

i) Μπαράζ διαψεύσεων

Το τέλος της δεκαετίας μας πλησιάζει και έρχεται συνοδεία μιας πλήρους κατάρρευσης όλων των βεβαιοτήτων, όλων των διακηρυγμένων νομοτελειών που μας πιπίλησαν τα μυαλά, σε σημείο οξεί πόνου, όλα αυτά τα χρόνια. Η ψήφος του περήφανου “Ελληνικού Λαού” στο παραπέντε της αλλαγής της δεκαετίας έδωσε σε μια συντηρητική παράταξη τη δυνατότητα μιας καθαρής και ξάστερης αυτοδυναμίας, ένα εκλογικό αποτέλεσμα πραγματικό ρεκόρ για τα δεδομένα της εποχής μας, μια εποχή που θεωρήθηκε ότι θα μπορούσε να είναι το σημείο μηδέν του ελληνικού καπιταλισμού και η αυγή μιας πιθανής κοινωνικής αλλαγής και επανάστασης. Γιατί αυτό; Επειδή έτσι. Το έγραψαν κάποια βιβλία, το λένε κάποιοι θεωρητικοί και πάνω από όλα βελτιώνουν τη ψυχολογία μας τέτοιες νέο-χιλιαστικές προφητείες, οπότε γιατί όχι.

Αντί να συμβούν όμως όλα αυτά είδαμε απλά την παταγώδη αποτυχία της παραδοσιακής αντιπολιτευτικής στρατηγικής του πεζοδρομίου, πετυχημένης σχετικά ως και το 2010, τη ριζοσπαστικοποίηση μεγάλου μέρους της εθνοκφορσύνης που στράφηκε στο πιο προωθήμενο τμήμα της- την νεοναζιστική Χρυσή Αυγή, ενώ παράλληλα ενισχύθηκε μια μίξη ροζ σοσιαλδημοκρατίας και πατριωτικής αριστεράς που επένδυσε πολιτικά στην καλλιέργεια ενός σχεδόν μεταφυσικού μεσσιανισμού, την πολιτική μπλόφα ως βασικό διαπραγματευτικό της ατού για να οδηγηθεί μετά τον εκλογικό της θρίαμβο, στη διενέργεια ενός δημοψηφίσματος του οποίου την έκβαση εν τέλει προσπέρασε περνώντας σε μια γραμμή πολιτικού ρεαλισμού ενός καθώς πρέπει δυτικού σοσιαλδημοκρατικού μορφώματος ευρωπαϊκού τύπου.

Θα μπορούσε να είχε όμως συμβεί κάτι διαφορετικά; Είναι οι εξελίξεις των χρόνων αυτών αποτυχία του ριζοσπαστικού ανταγωνιστικού κινήματος, αναρχικού/αριστερού ή ξεπερνούν κατά πολύ τους σωστούς ή λάθος κινηματικούς χειρισμούς και επομένως άλλοι είναι οι παράγοντες που θα ήταν ωφέλιμο να αναζητήσουμε τους λόγους της μη εκπλήρωσης των επαναστατικών προφητειών;

ii) Τα σταφύλια της διαφθοράς

Σε αυτό το σημείο θα χρειαστεί να παραδεχτούμε κάτι στους εαυτούς μας. Το ευρύτερο ριζοσπαστικό ανταγωνιστικό κίνημα σε ένα μεγάλο του μέρος, ποτέ δεν κατενόησε εις βάθος τους μηχανισμούς της, επί τουλάχιστον τρεις δεκαετίες, διαφθοράς της κοινωνικής βάσης, μιας διαφθοράς κάθετης, οριζόντιας και διαγώνιας, διαφθοράς που εκτείνεται σε τρομακτικά μεγάλο κοινωνικό εύρος φτάνοντας στο σημείο να αποτελεί σημείο αναφοράς μιας συλλογικής ταυτότητας και ταυτόχρονα στοιχείο της πολιτισμικής παράδοσης και κουλτούρας της νέο-ελληνικής κοινωνίας. Είναι τέτοια η συλλογική συμμετοχή και η παραδοχή αυτής της πλατιάς λαϊκής διαφθοράς που γίνεται- εδώ και δεκαετίες- αντικείμενο ενός συλλογικού αυτοσαρκασμού και σάτυρας. Κάτι του τύπου όλοι ξέρουμε ότι συμβαίνει, όλοι μπορεί να το κάνουμε, λέμε και ένα χωρατό έτσι να περνάει η ώρα . Μιας διαφθοράς στην οποία διαπαιδαγωγήθηκε και γαλουχήθηκε επί μακρῶ το σώμα των από τα κάτω από την προσφιλή και λαοφιλή Πασοκική Σοσιαλδημοκρατία. Το γνωστό τοις πάσι παλιό καλό και ορθόδοξο ΠΑΣΟΚ.

Θα χρειαστεί επίσης να παραδεχτούμε ότι στο διάστημα της πασοκικής και μεταπασοκικής μεταπολιτευτικής περιόδου η πολιτισμική ηγεμονία του καπιταλισμού ισχυροποιήθηκε αλώνοντας ολοένα και περισσότερο τον κοινωνικό χώρο. Με στυλοβάτες τη συλλογική ψυχαγωγία, διασκέδαση και γενικά τον πολιτισμό αλλά και κυρίως μέσω της νέας τεχνολογικής επανάστασης και της καταναλωτικότητας που αυτή (μαζί με άλλους παράγοντες) ενέπνεε, εδραιώθηκε ως μια ισχυρότατη μορφή κοινωνικής συνείδησης, ψευδούς κατά τη μαρξιστική έννοια, αλλά αρκετά αληθούς ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της και το αποτύπωμα της στο κοινωνικό γίνεσθαι.

iii) Η αδιαφορία ως κοινωνική αρετή

Σε αυτό το διάστημα της τριακονταετούς απόλυτης επικράτησης της κοινωνικής διαφθοράς, της απόλυτης πολιτισμικής ηγεμονίας του καπιταλισμού, της κατίσχυσης των κοινωνικών αγώνων και της εντεινόμενης γραφικοποίησης αυτών, καθώς και του πλήρως εκφυλισμένου συνδικαλισμού όλων των μετώπων, (όπου τα μόνα casus belli που τίθονταν ήταν όταν επρόκειτο να θιχτούν στενά συντεχνιακά συμφέροντα , και αυτό ακόμα με δυσκολία, εκτός ίσως από μαθητικές/φοιτητικές κινητοποιήσεις που κατά καιρούς συνδέθηκαν και με επιπλέον ζητήματα πχ αντιπολεμικά), η κοινωνική βάση διαπαιδαγωγήθηκε στην επίδειξη μιας τρομερής και κυνικής αδιαφορίας και αδράνειας για όλα τα μείζονα ηθικά ζητήματα της εποχής, μιας αδιαφορίας και αδράνειας που έφτανε και ξεπερνούσε τα όρια της συλλογικής ενοχής. Πχ ήταν απολύτως αδιάφορο αν το τίμημα αυτής της κοινωνικής ευμάρειας ήταν η περιφρούρηση θαλάσσιων και χερσαίων συνόρων από τις μεταναστευτικές ροές με αποτέλεσμα εκατοντάδες νεκρούς κατά μήκος των συνόρων. Ήταν απολύτως αδιάφορο αν αυτή η συλλογική ευζωία και η δυνατότητα

συμμετοχής στη διαφθορά χτίστηκε πάνω σε βασανισμένα κορμιά σε φυλακές, αστυνομικά τμήματα, ψυχιατρικά κολαστήρια, στρατόπεδα συγκέντρωσης μεταναστών, εξαθλιωμένα μητροπολιτικά γκέτο, ήταν απολύτως αδιάφορο αν οι όροι αυτή της κοινωνικής αφθονίας πληρούνταν με τη συγγνή εκμετάλλευση του πλέον αναλώσιμου και παρανομοποιημένου μεταναστευτικού δυναμικού. Ήταν απολύτως αδιάφορο αν η εκτός νόμου οικιστική ανάπτυξη χιλιάδων εξοχικών συνοικισμών ήταν χτισμένη πάνω σε καμένες εκτάσεις δασικών πνευμόνων ή αν η ενίσχυση του ΑΕΠ από τον τουρισμό συντελούνταν στην πιο ανελέητη μορφή μικρομεσαίας αισχροκέρδειας εις βάρος αλλοδαπών αλλά και εγχώριων τουριστών.

Πως λοιπόν περιμέναμε ότι με όλο αυτό το κοινωνικό υπόβαθρο θα ξεσπάσει μόλις μέσα σε δυο χρόνια οικονομικής ύφεσης μια σαρωτική κοινωνική επαναστατική μεταβολή; Πως γίνεται να ανατραπούν τρεις ολόκληρες δεκαετίες τέτοιας ποιότητας κοινωνικής διαπαιδαγώγησης μέσα σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα τη στιγμή κίολας που δεν έχουν υπάρξει οι παραμικρές σχεδόν, ή έστω ισχνές, προσπάθειες ριζοσπαστικής διαπαιδαγώγησης “των μαζών” ;

Η διετία 2010-12 πόρρω απείχε από τη προ-εμφυλιακή κατάσταση στην Ισπανία του 1936, ή της προπολεμικής κατάστασης στην Ελλάδα του 1940 . Καμία ομοσπονδία, κανένα οργανωμένο επαναστατικό κίνημα, κόμμα, μέτωπο ή στιδήποτε άλλο, ένοπλο ή μη , δε θα μπορούσε να είχε συντελέσει σε μια γενικότερη εκτροπή μέσα σε αυτή τη διετία γιατί καταρχάς δεν υπήρχε εκ των προτέρων κανένα τέτοιο έδαφος για τη δημιουργία τέτοιων υποδομών αλλά και γιατί ακόμα και αν αυτές υπήρχαν απουσίαζε πλήρως το υποκείμενο. Ένα υποκείμενο με συνείδηση του εχθρού που έχει απέναντι του, διατεθειμένο να πολεμήσει αν χρειαστεί με κάθε μέσο, να υποστεί κάθε είδους ταλαιπωρία, φυλακίσεις, εξορίες, βασανιστήρια, δολοφονίες, εκτελέσεις, απαγωγές, συλλογικά αντίποινα εις βάρος άμαχου πληθυσμού και γενικά να αντιμετωπίσει συνθήκες εμφυλιοπολεμικού χαρακτήρα. Δηλαδή για να είμαστε σοβαροί, ποιοι θα τα έκαναν όλα αυτά; Ένα κοινωνικό corpus μαθημένο στην απραξία, την αδιαφορία, την αρπαχτή, τον κυνισμό και την λαμογιά; Πως χωρίς σαφή συνείδηση της ύπαρξης ενός εχθρού-καταπιεστή και της αναγκαιότητας αγώνα εναντίον του θα υψωθούν τα λάβαρα της οποιαδήποτε εξέγερσης και διάθεσης για επαναστατική αλλαγή; Με τι υπόβαθρο, τι διαπαιδαγώγηση και τι κουλτούρα θα κινηθεί αυτός ο κόσμος να ρισκάρει τα πάντα για μια αμφιβόλου κίολας επιτυχία κοινωνικής αλλαγής, μιας και κανείς δε μπορεί να εγγυηθεί την νίκη της; Και γιατί πιστεύουμε ότι η δική μας συμβολή ήταν τόσο σημαντική που να πρέπει η αποτυχία μιας τέτοιας προοπτικής να είναι δική μας αποτυχία και ήττα;

iv) Η γενοκτονία-φάντασμα

Ας έχουμε επίσης τη γενναιότητα να παραδεχτούμε το εξής. Μέσα σε αυτά τα δύο χρόνια οικονομικής ύφεσης, χρόνια κατά τα οποία σημειώθηκε η κορύφωση των αντιδράσεων απέναντι στα μέτρα λιτότητας, η ελληνική κοινωνία δε γνώρισε μια πραγματική κοινωνική εξαθλίωση που να αντιστοιχούσε στο βερμπαλισμό και τον λαϊκισμό της γενοκτονολογίας που επικράτησε αυτά τα χρόνια . Ασφαλώς υπήρξε αύξηση της φτωχοποίησης, της επαιτείας, των αστέγων, των ανέργων και των ανθρώπων που στοιχίζονταν στα συσσίτια ή έψαχναν φαγητό σε κάδους σκουπιδιών. Σίγουρα υπήρξαν ιδιωτικοποιήσεις του δημοσίου και απολύσεις, σκλήρυνση του εργασιακού καθεστώτος ενώ πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις έκλεισαν και πολλοί άνθρωποι οδηγήθηκαν στην αυτοκτονία από απελπισία. Οπωσδήποτε πολλά σπίτια και οικογένειες ένιωσαν το βάρος των οφειλών και της αύξησης των τιμών να τους πνίγει. Αλλά ας έχουμε την ειλικρίνεια να παραδεχτούμε ότι δε γέμισαν οι ελληνικές πόλεις φαβέλες βραζιλιάνικου τύπου, δεν είχαμε κρίση λοιμού και χιλιάδες νεκρά παιδιά στους δρόμους όπως στην κατοχή, δεν είχαμε πόλεμο συμμοριών στους δρόμους γύρω από τη διεκδίκηση των στοιχειωδών αναγκών, δεν είχαμε ανήλικα παιδιά να δουλεύουν σε βαριές βιομηχανίες για 14ωρα, δεν άφησαν τα ελληνόπουλα την οικογενειακή θαλπωρή για να θαλασσοπνιγούν στα καράβια ή να στελεχώσουν τις φάμπρικες κάθε πιθανής και απίθανης χώρας του εξωτερικού.

Η Ελλάδα ακόμα και στα χειρότερα της οικονομικής ύφεσης που ξέσπασε το 2009-2010 συνέχισε να παραμένει στο παγκόσμιο καταμερισμό ισχύος ως μια καπιταλιστική περιφέρεια του Πρώτου Κόσμου, απόλυτα εξαρτημένη φυσικά και με τεράστιο χρέος αλλά σίγουρα δεν μετατράπηκε σε κάποια αφρικανική χώρα της μετά-αποικιακής εποχής. Το μέσο βιωτικό επίπεδο στην Ελλάδα παρέμεινε κατά πολύ πιο πάνω από το μέσο βιωτικό επίπεδο σε πολλές άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Αφρικής, της Ασίας ή της Μέσης Ανατολής. Χώρες στις οποίες δε σημειώνεται και κάποια τρομερή επαναστατική δραστηριότητα εξαιτίας της κατά πολύ μεγαλύτερης κοινωνικής εξαθλίωσης.

v) Ο φόβος της ταξικής «έκπτωσης»

Η ελληνική ύφεση του 2009 όπως αυτή εκδηλώθηκε ήρθε να αναιρέσει μια εποχή γενικής αφθονίας, που μπορεί τώρα να γίνεται παραδεχτή ότι υπήρξε και να θεωρείται επίπλαστη αλλά τότε δεν φαινόταν τίποτα στον ορίζοντα που θα μπορούσε να την απειλήσει. Η οργή των αγανακτισμένων που πλημμύρισαν τις πλατείες το 2011 και το 2012 ήταν εν πολλοίς μια οργή μικροαστική, παρά την εκρηκτικότητα της και διόλου ριζοσπαστική. Δεν ήταν μια οργή που κυοφορούσε μέσα της το σπόρο της αμφισβήτησης για το καπιταλιστικό σύστημα εκμετάλλευσης, διότι πως, και από πού και ως που θα μπορούσε εν μια νυκτί να γεννηθεί τέτοια

διάθεση αμφισβήτησης. Ήταν μια οργή απέναντι σε ένα πολιτικό σύστημα που ερχόταν να πάρει αυτά που είχε εκπαιδέψει τους ανθρώπους να πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να διατηρούν για πάντα, μια προνομιά δηλαδή θέση μέσα στο καπιταλιστικό σύστημα. Ήταν η αγανακτισμένη μικροαστική οργή του νοικοκυραίου, του Κυρ Παντελή που δεν μπορούσε να καταδεχτεί ότι θα μετατραπόταν σε ένα φεγγάρι σε πληβείο, στον πληβείο που τόσο είχε μάθει να περιφρονεί και ενίοτε να ψευτολυπάται όποτε «αλήτες, προδότες, πολιτικοί».

Μπορεί λοιπόν, να ήταν μια οργή που στράφηκε κατά του πολιτικού κόσμου με δεκάδες προπηλακισμούς πολιτικών κατά μήκος όλης της χώρας, ή να εκφράστηκε και ιδιαίτερα βίαια στις μεγάλες αντί-μνημονιακές συγκεντρώσεις του 2011-2012, αλλά σε τελική ανάλυση παρέμεινε κατά βάση οργή του μεσαίου χώρου που αντιλαμβανόταν ότι επίκειται μια βίαιη συρρίκνωση του, κάτι που αντανάκλαστικά κινητοποίησε πλήθος ανθρώπων που τις προηγούμενες δεκαετίες το “πεζοδρόμιο” το είχαν δει μόνο σε ταινίες. Και ακριβώς επειδή το ιδεολογικό υπόβαθρο των αγανακτισμένων ήταν αυτή η αλαζονική υπερηφάνεια των μεσαίων και μικρομεσαίων που τους φαινόταν αδιανόητη η προοπτική έκπτωσης της κοινωνικής τους θέσης και status, ο βίαιος δηλαδή ταξικός εκτοπισμός τους από το βάθρο της μεσαίας ή μικρομεσαίας τάξης, σχεδόν όλο το πολιτικό φάσμα προσπάθησε μέσα σε αυτή τη δεκαετία να μιλήσει στην αγανακτισμένη τους ψυχή και να τους προσεταιριστεί με διαφορετικό τρόπο ανά περίπτωση, ανάλογα και το ποιος μιλούσε.

Κοινή συνισταμένη ολόκληρου του πολιτικού τόξου, από την πιο συντηρητική πτέρυγα ως την πιο προοδευτική, από τη ριζοσπαστική ακροδεξιά ως και τη ριζοσπαστική ακροαριστερά (αλλά και μέρους της αναρχίας) ήταν το αφήγημα της Ελλάδας ως αποικίας χρέους που εκμεταλλεύονται οι κακοί ξένοι, γερμανοί και άλλοι. Η κεντροποίηση αυτού του αφηγήματος προφανώς και ευνοούσε τις πιο δεξιόστροφες και συντηρητικές αντί-μνημονιακές φωνές που έβρισκαν ευκαιρία να προωθήσουν την έτσι κι αλλιώς εθνικιστική τους ατζέντα. Παράλληλα ευνοούσε και κομμάτια της αριστεράς και του αναρχικού- αντι-εξουσιαστικού χώρου, τα οποία κατανοώντας ότι το αντί-καπιταλιστικό-και μάλιστα με ριζοσπαστικούς όρους- δεν κεντροποιείται το ίδιο εύκολα, το γύρισαν στον εθνο-πατριωτικό αλυτρωτισμό με μια ρητορική που ήθελε να ανασύρει μνήμες εθνικής αντίστασης και να μιλήσει στο πατριωτικό θυμικό των μαζών με έναν κατάφορο βερμπαλισμό στα όρια της αυτό-αναφορικής γραφικότητας. Λες και η διετία 2010-2012 είχε την παραμικρή σχέση με τα όσα βίωνε ένας- δοκιμασμένος από τρεις πολέμους την προηγούμενη από το 1940 25ετία-πληθυσμός που καλούταν να αντιμετωπίσει ένα από τα πιο σκληρά και τρομοκρατικά καθεστώτα εξουσίας που έχει κληθεί να αντιμετωπίσει ως τότε, το ναζιστικό.

Η αποτυχία όμως της πάγιας λογικής του πεζοδρομίου, επιτυχής στη μεγαλύτερη διάρκεια της μεταπολίτευσης, να ανακόψει με μαζικότητα και μαχητικότητα τα μνημονιακά νομοθετήματα, μια αποτυχία που εδράζεται κυρίως στην Θατσερικής εμπνεύσεως γραμμή μηδενικής ανοχής του κράτους απέναντι στις πολιτικές διαμαρτυρίες, ανέδειξε ακριβώς αυτήν την έλλειψη ριζοσπαστικοποίησης που διέκρινε το σώμα των αγανακτισμένων, μια έλλειψη που είχε σχέση με την ποιότητα του ίδιου του μαζικού υποκειμένου.

Τα κινήματα της Αραβικής Άνοιξης, τα οποία φιλοδοξούσαν δήθεν να αντιγράψουν οι ευρωπαίοι- και οι έλληνες προφανώς ανάμεσα τους- όπως αυτά της Τυνησίας ή της Αιγύπτου (βλέπε πλατεία Ταχρίρ) δεν αντιμετωπίστηκαν με λιγότερη καταστολή. Ίσα ίσα η κρατική βία που εκδηλώθηκε μετρούσε πολλές συλλήψεις, βασανισμούς, αθρόες φυλακίσεις, ακόμα και δολοφονίες στους δρόμους, τα αστυνομικά τμήματα ή τις φυλακές. Ωστόσο ο κόσμος δεν εγκατέλειψε τους δρόμους ή τις πλατείες και παρέμεινε μέχρι να δει τους ηγέτες να αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους. Η διαφορά είναι εμφανής, και μπορούμε να την αναζητήσουμε στην επί δεκαετίες σκληρή και στυγνή εκμετάλλευση των τοπικών πληθυσμών από τα εν λόγω καθεστώτα, καθώς και της σκληρής και διαρκούς τρομοκρατίας της εξουσίας πάνω τους επί δεκαετίες, χωρίς μάλιστα την αστικοδημοκρατική πολυτέλεια της εναλλαγής κάποιας πιο δημοκρατικής και ήπιας διαχείρισης της κυβερνητικής εξουσίας, η οποία θα έδινε μια κάποια ανάσα για όσο κρατούσε. Η διαφορά λοιπόν είναι ότι εκεί ο αντικαθεστωτισμός των πληθυσμών είχε καταφέρει να ριζώσει για δεκαετίες και να ριζοσπαστικοποιηθεί, όσο και αν διατηρούσε προσωπαγή χαρακτήρα, και αυτό αποτέλεσε και την κολώνα που στήριξε την αποφασιστικότητα και την επιμονή των ανθρώπων στον αγώνα τους ενάντια στις τυραννίες που ζούσαν. Βλέπουμε εδώ καμιά ομοιότητα με την ελληνική πραγματικότητα του 2010;

vi) Η ελπίδα έρχεται

Ακριβώς αυτή η αστικοδημοκρατική πολυτέλεια που αναφέραμε προηγουμένως ήταν που έκανε την διαφορά ωστόσο στη δική μας περίπτωση. Η δυνατότητα μιας εναλλαγής της εξουσίας, και της θητείας μιας κυβερνητικής δυναμικής που υποσχόταν αφειδώς ότι θα επαναφέρει όλα τα προηγούμενα κοινωνικά προνόμια που είχαν χαθεί, ή ότι θα φρόντιζε να μην απειληθούν περαιτέρω κι άλλα, ώθησε τις πιο προοδευτικές συνιστώσες του μεσαίου και κατώτερου κοινωνικού χώρου, να στηρίξουν τις ελπίδες τους σε μια σοσιαλδημοκρατική δύναμη που εμφανιζόταν να είναι κάτι σαν την επανάσταση της Κούβας και της κοινωνικής μεταρρύθμισης της Χιλής του Αλιέντε, την ίδια στιγμή που οι αντίστοιχες συντηρητικές υποστήριξαν λαϊκοδεξιές και ακροδεξιές δυνάμεις του πολιτικού φάσματος, ακόμα και περιθωριακές σαν τη Χρυσή Αυγή.

Η επί τεσσαράμιση χρόνια θητεία της πάλαι ποτέ ανανεωτικής αριστεράς και νυν караμπινάτης σοσιαλδημοκρατίας δεν εκπλήρωσε επουδενί τις προσδοκίες του μικρομεσαίου χώρου ο οποίος και στο εσωτερικό του άρχισε να πολώνεται έντονα αυτά τα χρόνια ιδίως σε ότι αφορούσε τις προσπάθειες του κυβερνητικού σχήματος να χαράξει τομές στον προοδευτικό τομέα: σύμφωνο συμβίωσης και δυνατότητα υιοθεσίας από ομόφυλα ζεύγη, μετριοπαθής περιορισμό της θρησκευτικής προπαγάνδας στη δημόσια εκπαίδευση και ακόμα πιο μετριοπαθή διαχωρισμό εκκλησίας και κράτους, διατάξεις για την αποσυμφόρηση στις φυλακές και κυρίως την προώθηση μιας πολύ επικερδούς, στα πλαίσια των δεδομένων γεωπολιτικών συσχετισμών, συμφωνίας με τη γείτονα χώρα της Βορείου Μακεδονίας, σε σχέση με το ονοματολογικό.

Ωστόσο η πόλωση αυτή έγειρε σαφέστατα υπέρ της εθνικοφροσύνης η οποία συσπειρώθηκε σε ένα άνευ προηγουμένου (για τα δεδομένα της δεκαετίας μας) μέτωπο με σκοπό να ρίξει μια κυβέρνηση που υποτίθεται ήταν αριστερή, υποτίθεται ήταν επικίνδυνη για τα εθνικά θέματα και που υποτίθεται ήθελε να καταστρέψει τη χώρα εκ των έσω παραδίδοντας την στον έλεος τρομοκρατών και υπερασπιστών της αναρχικής εξεγερτικής δραστηριότητας. Και όλα αυτά για μια κυβέρνηση με πλούσιο έργο στον τομέα της καταστολής του ριζοσπαστικού κινήματος, κάτι το οποίο έκανε με ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα και χωρίς να συναντήσει πολλές αντιδράσεις, κι ενώ παράλληλα κατάφερε να σταθεροποιήσει την οικονομία, να ανεβάσει τους δείκτες, να παράξει πλεονάσματα και να προβεί και σε μια περιορισμένη κοινωνική επιδοματική πολιτική. Το αποτέλεσμα όμως, όπως αυτό αποτιμάται εκλογικά, ευνόησε την παράταξη που ηγήθηκε του εθνικόφρονος μετώπου, το οποίο πέρα από όλες τις υπόλοιπες κορώνες περί παλινόρθωσης της δημοκρατίας και εκδίωξης των μαδουριστών, έπαιξε και το χαρτί του προσεταιρισμού των μικρομεσαίων, οι οποίοι άλλα περίμεναν από την προηγούμενη κυβέρνηση, ένωσαν προδομένοι που δεν εκπληρώθηκαν οι προσδοκίες τους, και αποφάσισαν να τις ξανά-τοποθετήσουν στον νέο πλειοδότη της μικρομεσαίας ελπίδας, κάνοντας φανερό με τον πιο αποκαλυπτικό τρόπο ποιος είναι ο πραγματικός συντελεστής των εσωτερικών εξελίξεων στη χώρα τις τελευταίες δεκαετίες, αυτός που ανεβοκατεβάζει κυβερνήσεις δίνοντας εύνοια πότε σε συντηρητικές, πότε σε προοδευτικές, πότε σε νέο-φιλελεύθερες, πότε σε σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις, πότε φωνάζοντας για μνημονιακή κατοχή, πότε φωνάζοντας για το ξεπούλημα της μακεδονίας. Και ο οποίος δεν είναι άλλος από την κατά τον Λένιν κοινωνική βάση του σπουρτουнизμού, αυτό το εμποτισμένο με διαφθορά κοινωνικό στρώμα που κοιτάει να υπερασπιστεί πάντοτε τα ταξικά συμφέροντα του, είτε από το πεζοδρόμιο είτε από την κάλπη, γνωστό και ως Μεσαία Τάξη.

Αντί επιλόγου...

Με έναν πολύ πρόχειρο απολογισμό της δεκαετίας που φεύγει, και αναμένεται να αφήσει πίσω της συντρίμια (αν υλοποιηθεί τουλάχιστον η προεκλογική ατζέντα του νέου κυβερνητικού σχήματος) βλέπουμε ότι πλέον καταρρέει σαν πύργος από τραπουλόχαρτα το νομοτελειακό αφήγημα των καπιταλιστικών οικονομικών κρίσεων, που απορρέοντας από τη δομική αντιφατική λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος παραγωγής αναπόφευκτα θα σηματοδοτήσουν από μόνες τους και την πτώση του.

Αν υπάρχει επίσης κάτι να καταπιστευθεί σε μεγάλο κομμάτι του ριζοσπαστικού χώρου και κινήματος, αυτό δεν αφορά τόσο το τι έκανε ή τι δεν έκανε τα χρόνια της κρίσης. Με τέτοια συζήτηση υπερτιμάμε κατά πολύ τις περιορισμένες δυνατότητες αποτελεσματικής παρέμβασης του κινήματος και αυτομαστιγνώνομαστε για ανεπάρκειες που κι ακόμα κι αν δεν είχαμε είναι πολύ αμφίβολο πόσο πιο πολύ θα είχαμε επηρεάσει τα γεγονότα. Είναι αυτό που λέμε, μεγάλη ιδέα για τον εαυτό μας, οπότε θεωρούμε πως και μας αναλογούν πολύ περισσότερες ευθύνες για την όποια αποτυχία κάποιας κοινωνικής επανάστασης. Πιο καιρία θα ήταν μια συζήτηση για το τι θα μπορούσε ίσως να είχε καταφέρει ο ριζοσπαστικός χώρος την προηγούμενη από την κρίση εποχή. Κατά πόσο θα μπορούσε να θέτει και να εγείρει κεντρικά, ζήτημα μιας μετωπικής πολιτικής σύγκρουσης με την ιδεολογία της μεσαίας τάξης, κατά πόσο μπορούσε να αντισταθεί ή και να επιτεθεί στη μαζική κουλτούρα των χρόνων εκείνων και στα αλλότρια φαινόμενα που αυτή γεννούσε και κατά πόσο εν τέλει ήταν σε θέση επάρκειας να αντιληφθεί το ίδιο το Πνεύμα μιας ολόκληρης εποχής, να καταφέρει δηλαδή να συλλάβει το zeitgeist της νεοελληνικής κουλτούρας και να υψώσει ηθικά και πολιτισμικά αναχώματα εναντίον του, θέτοντας μια άλλη βάση ζύμωσης συνειδήσεων, οι οποίες ενδεχομένως σε μια αποσταθεροποίηση που θα γεννούσε μια οικονομική κρίση, να είχαν περισσότερες πιθανότητες να αποσαθρώσουν τη βάση του εγχώριου καπιταλιστικού συστήματος.

Αν μη τι άλλο είναι μια συζήτηση που πάντα έχει μια αξία να ξεκινήσει...

[The blast](#)